

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Karlomanni Regis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

In broilo Compendij.

Pag. 187. **R**EGNI SVI IN FRANCIA I.] In divisione regni paterni, quam apud Ambianos mense Martio, ut Chronicum Floriacense docet, anno DCCCXC. instituerunt, Ludovicus Franciam & Neustriam sortitus est, Karolomannus Burgundiam & Aquitaniam, Ludovico deinde post biennium mortuo mense Augusti anno DCCCXCII. Karolomannus Franciam quoque & Neustriam adeptus est, suisque in Francia regni exordium ipse duxit. Quare Februarius mensis anni sequentis, cum promulgata hæc capitula dicuntur, primo ejus in Francia regni anno rectè adscribitur.

IN BROILO COMPENDII.] Karolus M. in Capitulis anni octavi: *De broilo ad Atinicum palatium*, nemore aut saltu, Avesgaudus in literis quas principio citavimus: *cum silva que vocatur broilus*. A broilis id genus multis in Gallia locis nomen. Pardulus Laudunensis ad Hincmarum Archiepiscopum: *Per viam juxta montes Remorum, que vocatur Barbaria, ire, & per Lucaracum sive Broilum transire, & ita ad Glaniam*.

III.

Apud Vernis palatium.

Pag. 187. **R**EGNI NOSTRI V.] Ita codex nosfer Merensis, ex quo unico hæc capitula depromptimus. Hic ergo alia est ratio annorum Karolomanni. Non enim numerat annos tantum quibus Franciam post Ludovici fratris obitum obtinuerat, ut paulo ante dictum est, sed illos etiam complectitur quos cum illo post mortem patris (id est ab anno DCCCLXXIX.) vel conjunctim ante regni divisionem, vel post hanc in altera regni parte imperarat.

Pag. 189. **P**ER FORCIAM EMEND. COGATVR.] per vim, *per force*. Malculfus lib. 1. formula 27. *quasi eidem servum suum per forciam tulisset*. Sic *forciam facere & per forciam deperari* in legibus antiquis. Aliquando in bonam partem, ut in lege Bajoariorum tit. XI. cap. 5. *Cui Dem dedit forciam & victoriam*, sicut contra virtutem pro vi injusta posuit Lex Salica tit. XIV. cap. 15.

Pag. 190. **V**VILGO GELDAM VOCANT.] Vocabant etiam geldoniam, Karolus Rex in Capitulis anni DCCCLXXIX. *ut sacramentum pro geldonia non fiat*, id est, pro collecta seu congregatione facienda. Inde & confratrias quoque geldonias appellarunt. Hincmarus in Capitulis anno DCCCLII. datis: *Vt de collectis quas geldonias vel confratrias vulgo vocant tantum fiat quantum ad auctoritatem & utilitatem atque rationem pertinet*. In quibus omnibus locis geldoniam scribunt veteres libri, non gildoniam. De collectis quæ lingua Theotisca herizuph vocantur dictum supra tit. XIV. cap. 111.

Tungrensis Episcopatus controversia.

TVNGRENSIS EPISC.] Tituli hujus argumentum explicat Sigebertus in Chronico ad annum DCCCXXI. *Stephano Leodicensium Episcopo defuncto, Richarius vir catholicus à Karolo per auctoritatem Papæ Romani ordinatur Episcopus, repudiato Hilduino, qui pecunia data Ducis Gislobero ambiebat ab eo sibi dari episcopatum*. Aliquanto uberius in Chronico item suo Frodoardus anno DCCCXX. quo initium fuit controversiæ. Extat in Codice S. Mariæ Viridunensis, unde hæc capitula excerptimus, Joannis Papæ X.* ad Karolum Regem epistola, qua significat se Romam Herimannum Archiepiscopum cum Hilduino & Richero ad examinandam causam evocasse. At Frodoardus cetera persequens Richerum Romæ à Ioanne Papa ordinatum Episcopum, Hilduinum verò excommunicatum fuisse scribit anno DCCCXXII. Tungrensis porro episcopatus, sive Leodiensis, in regno erat Lotharj, quod regnum Karolus post excessum Ludovici patris amissum à fratribus, occupatumque à Transihenanis, in potestatem suam revocarat.

AB HEINRICCO INIM. N.] Duce Saxonie ac Thuringiæ, qui biennio antè regnum Germaniæ post Conradum Regem occuparat.

III.

Pactum Karoli & Heinrichi.

ANNO DOM. INC. DCCCXXVI.] Pactum hoc Bonnense ad Rhenum Karoli & Heinrichi Regum Sigebertus adscripsit anno DCCCXXII. Sed duplex hoc loco est character, qui ad annum DCCCXXI. referendum docet, feræ nimirum primæ, & feræ quartæ, quarum altera pridie Nonas, altera VII. Idus Novembris eo anno incidisse dicitur, quod quidem anno congruit DCCCXXI. non XXII. aut XXVI. ut perperam hic scriptum est. Quare rectius omnino in chronico Frodoardi pacto eadem in annum DCCCXXI. conjicitur, quod ipsum mox etiam Karoli annorum epocha demonstrabit, atque hoc præterea, Indictionem mense illo Novembri decimam fuisse, non nonam.

ANNO REGNI KAROLI XXIX.] Plerique omnes rerum nostrarum auctores Karoli simplicis annorum exordium ducunt ab obitu Odonis Regis III. Nonas Ianuarias anni DCCXCVIII. Karolus autem ipse in diplomatibus suis quinquennio aliud repetit, ex die videlicet quo Remis à Fulcone Archiepiscopo unctus est in Regem, hoc est v. Kalend. Februarias anni, ut reor, DCCCXIII. Diem quidem Karolus designat in diplomate Fossatenlis monasterij & in altreo S. Martini Turonici: *In die, inquit, quo ad regni fastigium ordinati fuimus, qui evenit v. Kalendas Februarias, id est, natali S. Agnetis virginis*. Annum autem indicat Regino, cum Regem levatum ait sub finem anni DCCCXII. Nam cum annos à Christi incarnatione ordiatur, non à natali, anno cuique primos etiam sequentis

Pag. 195.

* To. 3. Concilior. Gall. pag. 177.

Pag. 199.